

Наслов

26. април - Светски дан интелектуалне својине

Светски дан интелектуалне својине сваке године славио 26. априла, као могућност да дискутујемо о улози интелектуалне својине у односу на иновације и креативност. Ове године наша тема гласи „филмови као глобална страст“.

Филмови су увек привлачили публику широм света. Од самих почетака немог филма они су гледани са фасцинацијом и страшћу. У последње време, ми смо сведоци раста не само глобалног гледалишта, већ и глобалне продукције. Док је некада Холивуд био доминантан играч на свету, сада видимо да филмска индустрија цвета широм целог света, био то Боливуд у Индији, Холивуд у Нигерији, или продукције у Скандинавији, Северној Африци, Кини и другим деловима Азије. Тако су филмови заиста постали глобална страст.

Филмови су директан производ интелектуалне својине. Размислите како настаје филм. Починете са сценаријом, који је интелектуална својина

аутора или сценаристе. Потом су ту глумци, чије је извођење њихова интелектуална својина. Онда је ту музика, у којој композитори и извођачи имају права интелектуалне својине. Различити играчи доприносе стварању филма и омогућавају нам да га гледамо као јединствено извођење саткано од различитих видова интелектуалне својине. Интелектуална својина лежи у основи читаве филмске индустрије.

Сви ови учесници који доприносе стварању и дистрибуирању филмова заштићени су међународним правним оквиром, што је започето потписивањем Бернске конвенције још у 19. веку. Заједно са нашим државама чланицама, Светска организација за интелектуалну својину тежи да обезбеди да овај правни оквир одржи темпо са светом који се мења и настави да служи својој фундаменталној сврси да интелектуална својина делује као заштита креативности и иновација. Недавно је потписан нови уговор у Пекингу, Уговор о аудиовизуелним извођењима, којим се штите извођења глумаца.

На овогодишњи Светски дан интелектуалне својине, позивам љубитеље филмова широм света да, када следећи пут погледају неки филм, размисле на тренутак о свим ствараоцима и иноваторима који су учествовали у стварању филма. Позвао бих и вас да

размислите о дигиталном изазову који вам ставља креативна дела на располагање кликом миша, док, истовремено, обезбеђује да ствараоци наставе да стварају, зарађују за живот и снимају филмове који су толико обогатили наше животе. ■

Интервју

Марија Фернандес Фереира и Едуардо Пасторе, патентни испитивачи
Европски завод за патенте

Проналасци који се примењују на компјутеру и пословне методе - пракса у Европском заводу за патенте

Проналасци који се примењују на компјутеру (енгл. computer-implemented inventions - CII) су проналасци који садрже одлике које се реализују (делимично) путем компјутерског програма, док пословне методе обухватају све економске активности, међу којима могу бити и CII.

Европски завод за патенте (ЕРО) додељује патенте за пријаве које испуњавају захтеве дефинисане у Конвенцији о европском патенту, тј. за све проналаске у свим областима технике (члан 52(1)), под условом да су нови, укључују инвентивни ниво и могу се индустријски применити. И „програми за компјутере“ и „пословне методе“ су експлицитно искључени из патентбилности (члан 52(2)), али само до извесне мере (члан 52(3)). Конвенција о европском патенту не пружа дефиницију за ове термине, већ се у пракси они тумаче коришћењем Водича за испитивање и одлука Жалбеног већа.

На основу одлука Жалбеног већа постиже се неопходан услов за превазилажење искључивања из патентбилности – постојање техничког карактера. За CII ово значи да компјутерски програм треба да обезбеди даљи технички ефекат; на пример, за контролу кочнице или бржу комуникацију између компјутера.

Када је једном установљен технички карактер, разматрају се новост и инвентивни ниво. CII и пословне методе често садрже захтеве у којима се мешају техничке и не-техничке одлике; процедура за решавање овог типа захтева је развијена одлукама Жалбеног већа (нарочито одлуком Т641/00 COMVIK). Разматрањем новости, све одлике су узете у обзир (свака одлика по којој се проналазак разликује од стања технике подразумева новост). Кад је реч о инвентивном нивоу, одлике које јасно нису техничког карактера

и немају било какво синергетско дејство са техничким одликама чине спецификацију захтева која се може посматрати као ограничење које треба испунити, а дато је просечном стручњаку (обично експерту из програмирања) који примењује проналазак. Иако не ограничавају инвентивни ниво, ове одлике не доприносе њему. Само техничке одлике су релевантне за процену инвентивног нивоа.

Испитивање CII и пословних метода почиње утврђивањем постојања техничког карактера проналаска, након чега се проверава да ли постоје одлике које га разликују од стања технике (новост), одвајају се техничке од не-техничких одлика у захтеву или захтевима, те се тако успостављају захтеви у спецификацији и проценује инвентивни ниво коришћењем само техничких одлика. ■

Богдан Мијовић, директор
mBrainTrain

mBrainTrain – победник такмичења за Најбољу технолошку иновацију 2013. год.

mBrainTrain је старт-ап компанија из Београда коју води тим младих и амбициозних доктора наука из области обраде биомедицинских сигнала. Као резултат примене њиховог дугогодишње стеченог искуства у области биомедицинског инжењерства развијен је први производ mBrainTrain-а под именом Smarting. Smarting систем служи за детектовање можданих активности у слободном окружењу које се у неком облику приказују субјекту, најчешће на екрану компјутера или таблета. Сам систем се састоји од капе са електродама која снима EEG (електроенцефалографску) активност, односно мождане таласе, и уређаја за њихово појачавање, основну обраду и бежични пренос до PC-ја или таблета где се ови сигнали даље обрађују и приказују. mBrainTrain је поред самог система развио и софтвер за функционисање система и софтвер за приказ

сигнала на рачунарима и смарт телефонима или таблет уређајима.

Smarting има за циљ да пружи информације кориснику о његовим можданим таласима, тј. даје повратну спрегу или neurofeedback. Када неко у реалном времену види резултате дејства "свог мозга" он може да своју мождану активност прилагоди и/или измени. Ако постоји неки задатак – рецимо, ако корисник игра видео-игрицу, адаптација коју (несвесно) врши биће усмерена на остварењу циља игрице или задатка.

Smarting пружа могућност да се контролом сигнала "наметне" већа контрола извесној области мозга,

SMARTING

што даље омогућава да се тај део практично тренира након извесних неуролошких обољења, а тренутно највећи фокус је на можданом удару. Smarting може да се користи и за друге "игре" са мозгом – борбу против недостатка пажње код деце (ADHD), Алцхајмерове болести, Паркинсонове болести, за такозвано здраво старење (healthy aging) где се дневним тренинг сесијама мозгу "не да да остари", односно форсира се његова активност. Ово су само неке од примена, у пракси их има много много више.

Тренутно, производ је намењен само корисницима попут лабораторија које се баве истраживањима у домену neurofeedback-а и neuromonitoring-а. У свету је доста оваквих установа, а квалитет Smarting производа је већ препознано седам лабораторија које га успешно користе. Од њих се, будући да су они први корисници, очекују оцене система, као и сарадњу и сугестије у погледу будућег развој софтвера намењеног одређеној примени нашег система.

mBrainTrain-у је за развој система финансијски помогао Фонд за иновациону делатност Републике Србије кроз програм мини гранта за који је аплицирано. Такође, Smarting систем је mBrainTrain-у донео титулу на такмичењу за Најбољу технолошку иновацију 2013. године.

Зоран Тасић, извршни директор
Шајк Шами

Социјалним предузетништвом и интелектуалном својном до посла

ШАЈК-ШАМИ Д.О.О. је производно социјално предузеће основано ради постицања специфичног социјалног циља. Наш мото гласи: „Из школске клупе на своје прво радно место“. Сви запослени у нашем социјалном предузећу су особе са неким видом инвалидитета, укључујући и запослене у менаџменту предузећа. Сви производни техничко-технолошки процеси су прилагођени особама са инвалидитетом. Непрестано иновирамо како у погледу производа, тако и у погледу производних процеса. Почетком августа 2013. године смо покренули серијску производњу јединствених, патентираних производа за широку потрошњу на бази природног зеолита и етарских уља. Од самог почетка се ослањамо на сопствени развој производа и робних брендова ради самосталног наступа на домаћем и страном тржишту.

У ту сврху одлучили смо да региструјемо и заштитимо робне марке XSUPPORT™, StinkerTrap™ и ToxinTrap™ жиговима. Такође, малим патентом ћемо заштитити неколико нових производа. Подршка коју смо добили у Едукативно-информативном центру Завода за интелектуалну својину приликом спровођења Дијагностике интелектуалне својине трајно је трасирала наш иноваторски пут и учврстила

нас у уверењу да брига о сопственом интелектуалном и људском капиталу мора бити на високом, ако не и на првом месту.

Успешни предузетници наоружани умећем препознавања шанси, у овом тренутку заштиту интелектуалне својине и развој информационих технологија виде као главно средство за остварење предузетих циљева. Изграђена свест запослених у нашој фирми о кључној улози интелектуалне својине

и информационих технологија на наш посао нас дефинитивно квалификује за улазак у свет успешних.

Зато непрестано вредно радимо на усавршавању постојећих и развоју нових производа на бази природног зеолита – "камена живота" и усаглашавању радних процеса, како бисмо, будући да смо особе са инвалидитетом, раме уз раме са конкуренцијом постигли сврху ради које и постојимо на задовољство наших клијената.

Грађани Европе и интелектуална својина: перцепција, свест и понашање

Економски развој ЕУ се у великој мери ослања на пружање подршке иновацијама и креативности. Стратегија развоја до 2020. године дефинише „паметан раст“ као један од три приоритета за стварање иновационе уније, тј. конкурентне економије са више запослених. Права интелектуалне својине су идентификована као важан инструмент за постизање тог циља. Како би се на прави начин дефинисала политика коришћења интелектуалне својине, било је неопходно добити реалну слику о томе како грађани виде интелектуалну својину, као и на које начине се понашају када је у питању њена заштита и коришћење. Због тога је Завод за хармонизацију међународног тржишта (ОИМ) у сарадњи са партнерима за истраживање и консалтинг спровео анкету „Права својине у ЕУ“ и анализирао добијене податке. Резултати су представљени у студији под називом „Грађани Европе и интелектуална својина: перцепција, свест и понашање“.

Студија је показала да грађани ЕУ позитивно гледају на интелектуалну својину и сматрају је важном за економски и социјални развој. Укупно 98% испитаника је сагласно да је битно да проналазачи, аутори и извођачи могу да заштите свој рад. Такође, 86% анкетираних се слаже са тим да је заштита интелектуалне својине важна, јер доприноси побољшању производа и услуга и гарантује њихов квалитет, док 76% верује да интелектуална својина и иновације иду „руку под руку“.

Када је реч о поштовању права, резултати показују да сваки десети испитаник признаје да је путем интернета скинуо или приступио нелегално постављеном садржају у последњих 12 месеци, док више од трећине анкетираних толерише овакво понашање. Иако већина даје снажну подршку заштити права, студија показује да се на личном нивоу повреда туђих права оправдава ограниченом куповном моћи (34%), као и

Наташа Миловановић, самостални саветник
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

чином протеста и отпора према тржишној економији и великим брендovima (37%).

Занимљиви подаци добијени су и о томе ко, по мишљењу испитаника, остварује највећу добит од заштите права. Наиме, свега 11% сматра да су то крајњи потрошачи, док су много чешћи одговори били да су то велике компаније и познати уметници. Ово се може објаснити осећањем створеним у јавности да интелектуална својина углавном служи интересима елите.

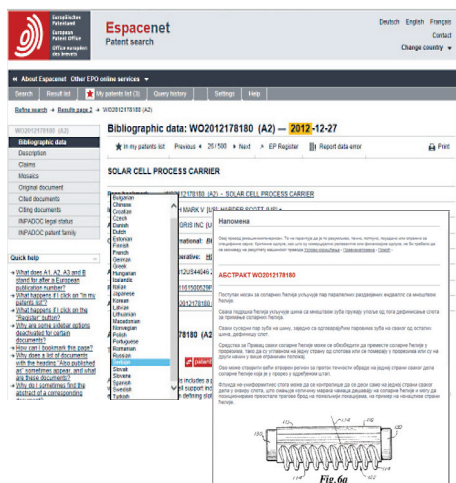
Студија је такође показала и јаз између тога шта испитаници мисле да знају о интелектуалној својини и шта заиста знају. Укупно 73% анкетираних грађана ЕУ изјавило је да добро познаје овај појам. Ипак, студија је показала да само 13% испитаника заиста има добро знање из ове области, док већина (51%) поседује средње знање, а 37% испитаника мало зна о правима интелектуалне својине.

Целокупна студија доступна је на сајту Завода за хармонизацију међународног тржишта, на интернет адреси: www.oami.europa.eu.

Наташа Миловановић, самостални саветник
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Патентна документа у бази Espacenet доступна и на српском језику

Европски завод за патенте (ЕРО) је у децембру 2013. године завршио пројекат успостављања бесплатне услуге под називом „Patent translate“, којом је обезбеђена вишејезична платформа за приступ патентним информацијама. Реч је о машинском преводу, посебно прилагођеном за патентна документа. Услуга је настала као резултат сарадње Европског завода за патенте и компаније Google Inc. Заједно са националним заводима земаља чланица, као и са другим партнерима, Европски завод за патенте је обезбедио документа са професионалним преводом. Google је ово искористио како би се формирао систем за превод који је способан да обрађује техничке податке и специфичан стил и формат који се користе у патентним документима. Само превод је обавља се по принципу статистичког приступа и упоређивања изворног документа, и то реченицу по реченицу, са раније преведеним документима. На овај начин коначан превод резултат је „предходног учења“ система за превод. „Patent translate“ тренутно нуди могућност превода патентних докумената на енглески и са енглеског језика, за укупно 32 светска језика (28 службених језика земаља чланица ЕРО-а, кинески, јапански, корејски и руски језик). Поред овога могуће је урадити превод и са француског и немачког језика на 17 језика чланица ЕРО-а, међу којима је и српски језик. Овом услугом корисници су добили алат који омогућава

лаки приступ патентним информацијама, без обзира на језик корисника.

Услуга је доступна преко ЕРО базе Espacenet као и преко сервера објављених европских патентних докумената (European Publication Server).

Кораци за коришћење алата „Patent translate“ у бази Espacenet:

1. Пронаћи патентни документ у бази Espacenet, према неком од критеријума
2. Изабрати део који се жели превести (апстракт, опис, патентни захтев)
3. Изабрати језик на који се жели извршити превод
4. Активирати опцију „Patent translate“
5. Када се појави превод дела документа, могуће је померањем миша преко дела преведеног текста видети оригиналан текст, реченицу по реченицу.

Желите да сазнате како да постигнете успех у пословању помоћу интелектуалне својине? Пријавите се за Дијагностику интелектуалне својине. У последње три године смо ову услугу извршили у више од 100 предузећа у Србији, доћи ћемо и код Вас!

Дијагностика интелектуалне својине нуди веродостојан приказ тренутног стања у компанији имајући у виду потребу у погледу интелектуалне својине, а на основу објективне и квалификоване анализе. Изузев прегледа постојећег стања, ова услуга пружа могућност клијентима да сагледају будућност на основу разумевања конкурентске предности коју може генерисати интелектуална својина. На овај начин, предузеће добија водич за развој стратегије ИС и њено укључивање у стратегију на корпоративном нивоу.

За више информација и пријављивање за Дијагностику интелектуалне својине можете нам се обратити путем електронске поште info.eic@zis.gov.rs.

Патентне активности Михајла Идворског Пупина

Михајло Идворски Пупин (1854-1935), који заједно са Николом Теслом и Милутином Миланковићем представља сигурно једног од наша три највећа научника, током свог живота прешао је веома необичан пут од чобанчета у селу Идвору у тадашњој Аустроугарској царевини до професора на Колумбија универзитету у Сједињеним Америчким Државама.

Био је и веома успешан истраживач и проналазач, а међу његовим бројним проналасцима највећи успех су имали тзв. „Пупинови калемови“ који су омогућили остваривање телефонских разговора на великим дистанцама, па чак и интерконтиненталним. Овај проналазак је имао толики значај да је по имену свога творца добио назив „пупинизација“.

Пупинови проналасци су представљали основу за његову успешну сарадњу са бројним америчким и иностраним компанијама, почевши од American Telephone & Telegraph (AT&T), преко компанија Siemens-Halske, Westinghouse Electric & Manufacturing Co. до Commercial Cable Company, чија делатност је била везана за подморске комуникационе каблове.

Пупин је највећи број својих проналазака заштитио патентима. Иако је листа од 34 Пупинова америчка патента дуго сматрана коначном, недавно спроведено истраживање је довело до открића Пупиновог 35-ог америчког патента под бројем US 2,150,781, за који је пријава поднета 9. јула 1936. године, дакле после његове смрти. Патент за проналазак под називом „Telegraph system“, односно телеграфски систем је издат Пупиновој ћерки Варвари Пупин

др Снежана Шарбох, самостални саветник
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Смит 14. марта 1939. године. Иако је већину пријава подносио самостално, у извесном броју случајева Пупин је имао супријавиоце, међу којима је најпознатији Едвин Армстронг, творац савремене фреквентне модулације.

Горенаведено истраживање је показало да је осим у САД, Михајло Пупин добио велики број патената и у другим земљама. Актуелни подаци указују на више од 50 патената, при чему је неке пријаве подносио лично, док је у осталим случајевима право подношења пренео на наведене компаније. Највећи број патената за своје проналаске Пупин је добио у Енглеској - 17, затим у Француској - 10, те у Канади - 8 и Данској - 5 патената. Међу овим патентима, из више разлога су најинтересантнији британски патенти. Поред тога што највећи број Пупинових иностраних патената потиче из Велике Британије, много је важнија чињеница да за 6 британских патената не постоје одговарајући амерички патенти.

На крају је потребно истаћи да постоји велика могућност да се дође до открића још непознатих Пупинових патената у другим земљама осим САД, што ће омогућити сагледавање његовог дела у целини.

Новости

Заједничким снагама за унапређење конкурентности малих и средњих предузећа

Крајем априла је у свечаној сали Завода за интелектуалну својину одржан семинар „Интелектуална својина – вредност за мала и средња предузећа“, пред око тридесет представника институција за подршку привреди. Међу предавачима су били проф. др Буро Кутлача из Института Михаило Пупин, Даница Мићановић из Привредне коморе Србије, Синиша Тешић из Националне агенције за регионални развој, као и Даниела Златић-Шутић и Никола Радовановић из Завода за интелектуалну својину.

Никола Радовановић, саветник
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Апликација за помоћ у састављању уредног списка роба и услуга

У сарадњи Завода за интелектуалну својину Републике Србије са Светском организацијом за интелектуалну својину (WIPO), креирана је верзија апликације Madrid Goods & Services Manager на српском језику, под називом MGS – Помоћ у састављању уредног списка роба и услуга. Ова апликација олакшава састављање списка роба и услуга тиме што пружа поуздану информацију о томе да су сви термини које садржи правилно класификовани према најновијем издању Међународне класификације роба и услуга, као и о прихватљивости изабраног назива у поступку за признање жига пред Заводом. MGS омогућава подносиоцима пријава да претражују и врше одабир релевантних термина ради састављања списка роба и услуга, које затим могу да преведу на било који од три радна језика Мадридског система ради подношења међународне пријаве жига. Линк за апликацију налази се на сајту Завода, на адреси www.zis.gov.rs.

Обележен почетак твининг пројекта „Спровођење права интелектуалне својине“

У београдском хотелу Зира је крајем марта одржан свечани скуп поводом званичног почетка твининг пројекта „Спровођење права интелектуалне својине“ у оквиру претприступних фондова ЕУ. Пројекат се заснива на сарадњи између Србије, Данске и Велике Британије у погледу јачања капацитета државних органа Србије за борбу против кривотворења и пиратерије у Србији. Међу корисницима пројекта су Министарство спољне и унутрашње трговине и телекомуникација – Сектор тржишне инспекције, Министарство финансија – Управа царина, Министарство унутрашњих послова и Републичко јавно тужилаштво, док је Завод за интелектуалну својину партнер на пројекту.

Едукативно
Информативни
Центар

Завод за интелектуалну својину Републике Србије, Кнегиње Љубице 5, 11 000 Београд;
Телефон: (+381 11) 202 58 00; www.zis.gov.rs • Директор: Бранка Тотих
• Уредник: Никола Радовановић • Техничка обрада: Драгана Томић Стојиљковић
• Контакт e-mail: info.EIC@zis.gov.rs

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије